

INHOUDSOPGAVE

Inleidende opmerkingen / 21

Lijst van afkortingen / 23

1 Overheidsvoorzieningen / 27

- 1.1 Inleiding / 27
- 1.2 De AOW / 27
 - 1.2.1 Kring van verzekerden (art. 6 en 6a AOW) / 27
 - 1.2.1.1 Verhoging van de ingangsleeftijd / 28
 - 1.2.1.2 Wettelijke regeling van de verdere verhoging van de ingangsleeftijd (art. 7a AOW) / 29
 - 1.2.2 Hoogte van de uitkering (art. 9 AOW) / 29
 - 1.2.2.1 Voorstel mogelijkheid om AOW uit te stellen / 30
 - 1.2.3 Inkomensafhankelijkheid van de toeslag (art. 10 en 11 AOW) / 30
 - 1.2.4 Kortingen op de uitkering (art. 13 AOW) / 31
 - 1.2.5 Premies (art. 37 AOW) / 31
 - 1.2.6 Uitvoering (art. 14 e.v. AOW) / 32
- 1.3 De Anw / 32
 - 1.3.1 De Anw / 32
 - 1.3.2 Kring van verzekerden (art. 13 Anw) / 37
 - 1.3.3 Hoogte van de uitkering (art. 17, 22 en 26 Anw) / 37
 - 1.3.4 Premies (art. 41 Anw) / 37
 - 1.3.5 Uitvoering (art. 33 e.v. Anw) / 37
- 1.4 Loondoorbetalingsplicht in het Burgerlijk Wetboek (BW) / 37
 - 1.4.1 Hoogte / 38
 - 1.4.2 Duur / 38
 - 1.4.3 Andere passende arbeid / 38
- 1.5 Ziektewet (ZW) / 39
 - 1.5.1 Personenkring / 39
 - 1.5.2 Uitkeringsvoorwaarden / 39
 - 1.5.3 Hoogte en duur / 39
 - 1.5.4 Premie / 40
 - 1.5.5 Uitvoering / 40
- 1.6 De Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA) / 40
 - 1.6.1 Inleiding / 40

1.6.2	De WIA in context / 40
1.6.3	De uitgangspunten van het stelsel / 41
1.6.4	Hoe ziet het stelsel er uit? / 41
1.6.5	Wet Bezava / 42
1.6.6	Premie / 42
1.7	Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO) / 43
1.7.1	Personenkring / 43
1.7.2	Uitkeringsvoorwaarden / 44
1.7.3	Hoogte / 44
1.7.4	Duur / 45
1.7.5	Overgangsrecht / 45
1.7.6	Uitvoering / 45
1.8	Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen (WAZ) / 46
1.8.1	Personenkring / 46
1.8.2	Uitkeringsvoorwaarden / 46
1.8.3	Hoogte / 46
1.8.4	Uitvoering / 47
1.9	Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong) en de Participatiewet / 47
1.9.1	Mogelijkheden van de Wet Wajong / 47
1.9.2	Oude Wajong / 47
1.9.3	De Participatiewet / 48

2 De zelfstandig ondernemer en zijn pensioen / 49

2.1	Inkomstenbelasting / 49
2.1.1	Speciale regelingen zelfstandig ondernemer / 49
2.1.2	Aanspraken uit beroepspensioenregeling / 49
2.1.3	De oudedagsreserve / 50
2.1.4	De stakingsvrijstelling en de stakingslijfrente / 54
2.1.5	Emigrerende ondernemers die een stakingslijfrente en/of een oudedagsreservelijfrente bedingen / 59
2.2	Successiewet / 60
2.2.1	Vrijstellingen / 60
2.2.2	Latente belastingclaim oudedagsreserve / 60
2.2.3	Waardebepaling periodieke uitkeringen / 60
2.2.4	Opgaveplicht (art. 75 SW) / 62

3 De werknemer en zijn pensioen / 63

3.1	Hoofdvormen van pensioenregelingen / 63
3.1.1	Vaste pensioenbedragen / 63
3.1.2	Beschikbarepremieregeling / 63
3.1.3	Opbouwregeling / 64

3.1.4	Eindloonregeling / 64
3.1.5	Aanvullende opmerkingen / 64
3.1.6	Inbouw AOW / 65
3.1.7	Gelijke behandeling van mannen en vrouwen in pensioenregelingen / 66
3.2	De fiscale definitie van pensioen (art. 18-18h Wet LB 1964) / 70
3.2.0	Beperking fiscale aftrekbaarheid van pensioenpremies (Witteveen-kader) en aanpassing aan nieuwe pensioenrichtleeftijd / 70
3.2.1	Positie van de pensioenregeling in de Wet op de loonbelasting 1964 / 71
3.2.2	Wetgeving met ingang van 1 januari 2015 / 71
3.2.2.1	Voorgeschiedenis / 71
3.2.2.2	Overgangsrecht voor bestaande prepensioen- en VUT-regelingen / 72
3.2.3	Algemene opzet van de wetgeving / 73
3.2.4	Het begrip pensioenregeling (art. 18 Wet LB 1964) / 73
3.2.4.1	Aanvullend beleid in relatie tot de begrippen pensioen en (de omvang van de) pensioenregeling / 76
3.2.5	Uitwerking van het ouderdomspensioen (art. 18a Wet LB 1964) / 77
3.2.5.1	Opbouw van het ouderdomspensioen / 77
3.2.5.2	Beschikbare premie / 77
3.2.5.3	Aanpassing beschikbarepremiestaffels met ingang van 1 januari 2018 / 78
3.2.6	Ingangsdatum van het ouderdomspensioen / 105
3.2.6.1	Uitstel en vervroeging van de pensioendatum / 106
3.2.7	Uitwerking van het nabestaandenpensioen (art. 18b Wet LB 1964) / 106
3.2.7.1	Opbouw van het nabestaandenpensioen / 106
3.2.7.2	Aanvullen van ontbrekende dienstjaren / 107
3.2.7.3	Ingang van het nabestaandenpensioen / 109
3.2.7.4	Inbouw AOW-uitkering / 109
3.2.7.5	Maximering van het nabestaandenpensioen / 109
3.2.8	Uitwerking van het wezenpensioen (art. 18c Wet LB 1964) / 109
3.2.8.1	Opbouw van het wezenpensioen / 109
3.2.8.2	Ingangsdatum wezenpensioen / 109
3.2.8.3	Maximering van het wezenpensioen / 110
3.2.9	Wel toegelaten overschrijding van de grenzen (art. 18d Wet LB 1964) / 110
3.2.9.1	Aanvullend beleid in besluiten / 110
3.2.10	Uitwerking deelnemingsjarenpensioen ter vervanging van het overbruggingspensioen (art. 18e Wet LB 1964) / 110

3.2.10.1	Het deelnemingsjarenpensioen / 110
3.2.10.2	Overbruggingspensioen (art. 18e Wet LB 1964 oud) / 111
3.2.10.3	Omzetting bij uitstel / 113
3.2.11	Uitwerking nabestaandenoverbruggingspensioen (art. 18f Wet LB 1964) / 113
3.2.12	Uitwerking diensttijd en pensioengevend loon (art. 18g Wet LB 1964) / 113
3.2.12.1	Diensttijd / 113
3.2.12.2	Aanvullende beleid / 115
3.2.12.3	Pensioengevend loon / 117
3.2.12.4	Maximaal pensioengevend loon (art. 18ga Wet LB 1964) / 118
3.2.13	Vervroegde uittreding (art. 18i Wet LB 1964) / 118
3.2.14	Gevolg nihil of ongebruikelijk laag loon voor de pensioenregeling (art. 19 Wet LB 1964) / 119
3.2.15	Uitvoerders van pensioenregelingen (art. 19a Wet LB 1964) / 119
3.2.16	Sancties (art. 19b Wet LB 1964) / 120
3.2.17	Rechtsbescherming en glijclausule (art. 19c Wet LB 1964) / 121
3.2.18	Aanwijzingsbevoegdheid (art. 19d Wet LB 1964) / 122
3.2.19	Aanvullende regeling (art. 19f Wet LB 1964) / 122
3.2.20	Eindheffing VUT-regelingen na 1 januari 2006 (art. 32ba Wet LB 1964) / 122
3.3	Bijzondere pensioenregelingen / 123
3.3.1	Het nettopensioen / 123
3.3.2	Pensioenregeling directeur-grotoaandeelhouder / 124
3.3.2.1	De bijzondere positie van de directeur-grotoaandeelhouder in de pensioenwetgeving / 124
3.3.2.2	Specifiek overgangsrecht dga / 125
3.3.3	Uitwerking pensioen voor de dga / 125
3.3.3.1	Het dga-criterium / 125
3.3.3.2	Scheiding / 126
3.3.3.3	Faillissement / 126
3.4	Fiscale behandeling dga-pensioen in de loonbelasting / 126
3.4.1	Kapitaalverzekering met pensioenclausule (kapitaalovereenkomst) / 127
3.4.2	Glijclausule/Rechtsbescherming / 127
3.4.3	Pensioenknp / 128
3.4.4	Wet uitfasering pensioen in eigen beheer en overige fiscale pensioenmaatregelen. Afbouw van de mogelijkheid van eigen beheer voor de dga / 128
3.4.4.1	Prijsgeven van het pensioen in eigen beheer / 128
3.5	Overgangssituatie fiscale behandeling dga-pensioen in de winstfeer / 129

3.6	Pensioen in de inkomstenbelasting (art. 3.81 Wet IB 2001) / 130
3.7	Pensioen in de Successiewet (art. 32 lid 1, 5 ^e en lid 2 SW) / 130
3.7.1	Pensioen- en lijfrentevrijstelling voor het successierecht / 132
3.8	Pensioen in de winstsfeer (inkomsten- en vennootschapsbelasting) / 132
3.8.1	Pensioentoezegging aan werknemers en de financiering / 132
3.8.2	Fiscale aspecten van de financieringslast van een pensioentoezegging / 133
3.8.3	Fiscale gevolgen van backservice / 134
3.8.4	Comingbackservice (art. 3.27 en 3.28 Wet IB 2001) / 134
3.8.4.1	Algemeen / 134
3.8.4.2	Uitzondering voor pensioenregeling / 134
3.8.4.3	Voorwaarden voor aftrek comingbackservicebetalingen / 135
3.8.5	Pensioenverplichtingen in eigen beheer / 135
3.8.5.1	Algemeen / 135
3.8.6	Pensioenvoorziening voor niet-toegezegd pensioen / 136
3.8.7	Besluit over VUT-financiering / 136
3.8.7.1	VUT-regelingen / 136
3.9	De pensioenuitkering en de sociale zekerheid / 136
3.9.1	Pensionering voor het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd / 137
3.9.2	Pensionering op of na het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd / 139
3.10	Ontslaguitkering en stamrecht / 139
3.10.1	Vaststelling van een ontslaguitkering / 139
3.10.1.1	Wijzigingen met ingang van 1 juli 2015 / 140
3.10.2	Schadeloosstelling en WW/IOAW-uitkering / 141
3.10.3	Fiscale behandeling / 142
3.10.3.1	Overgangsrecht / 142

4 Privévoorzieningen / 145

4.1	Inleiding / 145
4.2	Begrip levensverzekering / 145
4.3	Kapitaalverzekeringen / 146
4.3.1	De systematiek in hoofdlijnen / 146
4.3.2	Het regime zoals dat gold op 31 december 2000 / 148
4.3.2.1	Hoofdregel en vrijstellingen / 149
4.3.3	KEW/SEW/BEW / 150
4.3.3.1	Hoofdregel / 150
4.3.3.2	Helpdeskragen SEW/BEW / 156
4.3.3.3	Belastingheffing over de (fictieve) kapitaaluitkering / 159

4.3.3.4	Wat is vrijgesteld? / 160
4.3.3.5	Uitkering bij overlijden (art. 3.118 Wet IB 2001) / 161
4.3.3.6	Drie plafonds vrijstelling / 163
4.3.3.7	Aftrekbare rente na eerder gebruik vrijstelling (art. 3.122 Wet IB 2001) / 163
4.3.3.8	Omzetting gewone kapitaalverzekering in KEW (art. 3.116 lid 8 Wet IB 2001) / 164
4.3.3.9	Verhuisregeling / 164
4.3.3.10	Verzamelbesluit KEW 15 mei 2017, nr. 2017-81049 / 165
4.3.4	Overige verzekeringen: begrafenispolissen, kapitaaluitkering bij invaliditeit en andere kapitaalverzekeringen (art. 5.10 Wet IB 2001) / 207
4.3.4.1	Hoofregel / 207
4.3.4.2	Vrijstellingen (art. 5.10 Wet IB 2001) / 207
4.3.5	Op 31 december 2000 bestaande kapitaalverzekeringen / 209
4.3.5.1	Systematiek / 209
4.3.5.2	Geen uitzicht op belastingvrije uitkering (art. AN lid 1 en 2 Invoeringswet Wet IB 2001) / 210
4.3.5.3	Kapitaalverzekeringen vóór 1 januari 1992 tot stand gekomen en die wel uitzicht geven op een belastingvrije uitkering / 210
4.3.5.4	Kapitaalverzekeringen tussen 1 januari 1992 en 1 januari 2001 tot stand gekomen en die wel uitzicht geven op een belastingvrije uitkering / 213
4.3.5.5	Kwalificatie(verzoek) KEW / 215
4.3.6	De kapitaalverzekering bij de eigen bv (art. 3.91 en 3.92 Wet IB 2001 en art. AM lid 3 Invoeringswet Wet IB 2001) / 217
4.4	Lijfrenten / 218
4.4.1	Inleiding / 218
4.4.2	Het lijfrenteregime / 219
4.4.2.1	De lijfrentedefinitie, de systematiek, de premieaftrek en de uitkeringen / 220
4.4.2.2	Toegelaten aanbieders (art. 3.126 en 3.126a Wet IB 2001) / 230
4.4.2.3	Helpdeskvragen LSR/LBR / 230
4.4.2.4	Tijdstip van aftrek van de premies voor lijfrente (art. 3.130 Wet IB 2001) en verzuimde premieaftrek / 235
4.4.2.5	Toegestane lijfrenten (art. 3.125 Wet IB 2001) / 241
4.4.2.6	Alimentatielijfrente / 253
4.4.2.7	De nettolijfrente / 254
4.4.2.8	Negatieve uitgaven voor inkomensvoorzieningen / 256
4.4.2.9	Revisierente (art. 30i lid 1 AWR) / 258
4.4.2.10	Aansprakelijkheid verzekeraar / 259
4.4.2.11	Verbetering pensioenregeling (art. 3.133 lid 2 Wet IB 2001) / 261
4.4.2.12	Emigratie / 262

4.4.3	Van oud naar nieuw (art. O Invoeringswet Wet IB 2001) /	265
4.4.4	Saldolijfrenten /	269
4.4.4.1	Saldolijfrenten tot stand gekomen na 1 januari 2001 /	269
4.4.4.2	Op 31 december 2001 bestaande saldolijfrenten /	270
4.4.4.3	Saldolijfrenten tot stand gekomen ná 14 september 1999 /	270
4.4.4.4	Saldolijfrenten tot stand gekomen vóór 14 september 1999 /	270
4.4.4.5	Emigratie /	271
4.5	Diverse onderwerpen lijfrenten en kapitaalverzekeringen /	272
4.5.1	Praktijkvragen kapitaal- en lijfrenteverzekeringen /	272
4.5.2	Collectieve compensatieregelingen voor beleggingsverzekeringen /	273
4.6	Successiewet /	283
4.6.1	Kapitaaluitkeringen ten gevolge van overlijden /	283
4.6.1.1	Premiesplitsing /	284
4.6.2	Lijfrente-uitkeringen ten gevolge van overlijden /	305
4.6.3	Stakingslijfrente bedongen na het overlijden van de erflater /	306
4.6.4	Lijfrente-uitkeringen bij leven aan derde /	307
4.6.5	Aftrek wegens belastinglatentie (art. 20 SW) /	307
4.6.6	Aftrek opgeofferd bedrag lijfrente /	307
4.6.7	Opgaveplicht (art. 75 SW 1956 en Uitvoeringsregeling Schenk- en erfbelasting) /	309
4.7	De levensloopregeling /	310
4.7.1	Regeling afgeschaft, wel overgangsrecht /	310
4.7.2	Kernpunten levensloopregeling /	310
4.7.3	Schriftelijke vastlegging /	316
4.8	Sociale zekerheid /	317
4.8.1	AOW/Anw/AKW/AWBZ /	318
4.8.2	WW/ZW/WAO /	318
4.8.3	TW/IOAW/IOAZ /	318
4.8.4	Zorgverzekeringswet /	319

5 Civiel- en publiekrechtelijke aspecten van pensioenvoorzieningen voor werknemers en vrije beroepsbeoefenaren / 321

5.1	Algemene opmerkingen /	321
5.1.1	Het pensioenstelsel in drie pijlers /	321
5.1.2	Uitgangspunten in dit hoofdstuk /	322
5.1.3	Transparantie, toezicht en toegang als beleidsmatige uitgangspunten /	324
5.1.3.1	Transparantie /	324
5.1.3.2	Toezicht /	325

5.1.3.3	Toegang / 326
5.2	Belangrijkste uitgangspunten in de PW / 326
5.3	De pensioenovereenkomst tussen werkgever en werknemer / 331
5.3.1	Informatie aan werknemer en aanbod pensioenovereenkomst / 331
5.3.2	Pensioenovereenkomst bij overgang van onderneming / 332
5.3.3	Verplichtingen tot het doen van een aanbod tot het sluiten van een pensioenovereenkomst in het kader van gelijke behandeling / 333
5.3.4	Pensioenkeuring / 337
5.3.5	Karakter van de pensioenovereenkomst / 341
5.3.6	Vaststelling uitkering, kapitaal of premie en pensioenknp / 342
5.3.7	Betalingsvoorbehoud / 345
5.3.8	Verlening van toeslagen / 346
5.3.9	Nadere eisen ouderdomspensioen / 346
5.3.10	Nadere eisen partnerpensioen / 346
5.3.11	Evenredige verwerving pensioenaanspraken / 347
5.3.12	Behoud aanspraken bij verlaging pensioengevend salaris / 347
5.3.13	Behoud aanspraken bij beëindiging deelneming / 348
5.3.14	Wijziging pensioenovereenkomst / 349
5.3.15	Gevolgen van wijziging van een pensioenovereenkomst / 349
5.4	De Pensioen 1-2-3 / 350
5.5	De uitvoeringsovereenkomst tussen pensioenuitvoerder en werkgever / 352
5.5.1	Algemene opmerkingen / 352
5.5.2	Het uitvoeringsreglement van bedrijfstakpensioenfondsen / 354
5.5.3	Adviesrecht verantwoordingsorgaan en belanghebbendenorgaan / 355
5.5.4	Hoorrecht vereniging van gepensioneerden bij uitvoering door verzekeraar / 356
5.5.5	Verantwoordelijkheidstoets toezichthouder / 357
5.5.6	Inhoud uitvoeringsovereenkomst / 357
5.6	Verantwoordelijkheid van de pensioenuitvoerder / 360
5.7	Betaling van de premie aan de pensioenuitvoerder / 360
5.7.1	Afdracht premie door werkgever aan pensioenuitvoerder / 360
5.7.2	Eisen inzake premiebetaling / 361
5.7.3	Premiebetaling bij beëindiging deelneming / 362
5.7.4	Melding door pensioenfonds inzake premieachterstand en tekort minimaal vereist eigen vermogen / 362

5.7.5	Melding door verzekeraar of premiepensioeninstelling bij premieachterstand en gevolgen van premieachterstand / 362
5.8	Taken van de pensioenuitvoerder / 363
5.8.1	Algemene taak / 363
5.8.2	Waarborging goed bestuur / 363
5.8.3	Uitbesteding / 364
5.8.4	Informatieverstrekking door de pensioenuitvoerder / 364
5.8.5	Schriftelijke en elektronische informatieverstrekking / 372
5.8.6	Pensioenregister / 373
5.8.7	Zorgplicht pensioenuitvoerder bij premieovereenkomsten met en zonder beleggingsvrijheid en variabele uitkeringen / 375
5.8.8	Uitvoeren vrijwillige voortzetting / 377
5.9	Behoud van aanspraken / 378
5.9.1	Behoud aanspraak op pensioen bij beëindiging deelneming / 378
5.9.2	Behoud aanspraak in geval van scheiding / 380
5.10	Het verlenen van toeslagen / 381
5.10.1	Gelijke behandeling van gepensioneerden / 381
5.10.2	Gelijke behandeling van partnerpensioen van gepensioneerden / 381
5.10.3	Gelijke behandeling van aanspraak op nog niet ingegaan ouderdomspensioen / 381
5.10.4	Gelijke behandeling van aanspraak op nog niet ingegaan partnerpensioen / 382
5.10.5	Verbod van onderscheid tussen verschillende typen partners / 382
5.11	Geen verjaring ten gunste van pensioenuitvoerder / 382
5.12	Beschikken over pensioen / 382
5.12.1	Keuzerecht hoger of eerder ingaand ouderdomspensioen / 382
5.12.2	Keuzerecht uitruil ouderdomspensioen in partnerpensioen / 384
5.12.3	Keuzemogelijkheden andere vormen van uitruil / 385
5.12.4	Variatie hoogte pensioenuitkering en variabele uitkering / 386
5.12.4.1	Variatie hoogte pensioenuitkering / 386
5.12.4.2	Variabele uitkering / 387
5.12.4.3	Keuzerecht variabele of vaste uitkering / 387
5.12.4.4	Uitvoering variabele uitkering / 388
5.12.5	Verbod van vervreemding en mogelijkheid van volmacht / 388
5.12.6	Afkoop / 388

- 5.12.6.1 Afkoop klein ouderdomspensioen / 389
- 5.12.6.2 Afkoop klein partnerpensioen of wezenpensioen bij
ingang / 390
- 5.12.6.3 Afkoop klein bijzonder partnerpensioen bij scheiding / 391
- 5.12.6.4 Afkoop van fiscaal bovenmatig pensioen / 392
- 5.13 Waardeoverdracht / 393
- 5.13.1 Begrip en reikwijdte waardeoverdracht / 393
- 5.13.2 Vormen van waardeoverdracht / 394
- 5.13.2.1 Recht op waardeoverdracht klein ouderdomspensioen
(art. 70a PW). / 394
- 5.13.2.2 Plicht tot waardeoverdracht op verzoek gewezen
deelnemer bij wisseling van werkgever of toetreding tot
een beroepspensioenregeling (art. 71-74 PW) / 394
- 5.13.2.3 Bevoegdheid tot waardeoverdracht op verzoek gewezen
deelnemer bij wisseling werkgever of toetreding tot een
beroepspensioenregeling (art. 75 PW) / 396
- 5.13.2.4 Plicht tot waardeoverdracht op verzoek deelnemer bij
andere pensioenovereenkomst met dezelfde werkgever
(art. 76 PW) / 397
- 5.13.2.5 Bevoegdheid tot waardeoverdracht op verzoek deelnemer
bij andere pensioenovereenkomst met zelfde werkgever
(art. 78 PW) / 397
- 5.13.2.6 Bevoegdheid waardeoverdracht op verzoek van gewezen
deelnemer bij andere pensioenregeling gewezen
werkgever (art. 78a PW) / 397
- 5.13.2.7 Waardeoverdracht door pensioenfondsen bij bereiken
pensioendatum op grond van de pensioenovereenkomst
(art. 80 PW) / 398
- 5.13.2.8 Verplichting tot waardeoverdracht voor verzekeraars bij
bereiken pensioendatum op grond van de
pensioenovereenkomst (art. 81 PW) / 399
- 5.13.2.9 Verplichting tot waardeoverdracht voor een
premiëpensioeninstelling op datum omzetting in
pensioenuitkering dan wel bereiken pensioendatum
(art. 81a PW) / 400
- 5.13.2.10 Bevoegdheid tot waardeoverdracht voor tussentijdse
omzetting in pensioenuitkering (art. 81b PW) / 400
- 5.13.2.11 Overdracht pensioenkapitaal op pensioendatum
(art. 82 PW) / 401
- 5.13.2.12 Bevoegdheid tot collectieve waardeoverdracht
(art. 83 PW) / 401
- 5.13.2.13 Verplichting tot collectieve waardeoverdracht bij liquidatie
van de pensioenuitvoerder (art. 84 PW) / 402

- 5.13.2.14 Plicht tot waardeoverdracht aan een pensioeninstelling uit een andere lidstaat of verzekeraar met zetel buiten Nederland op verzoek gewezen deelnemer (art. 85 PW) / 402
- 5.13.2.15 Plicht tot waardeoverdracht aan een lidstaat van de Europese Gemeenschappen of aangewezen instelling (art. 86 PW) / 403
- 5.13.2.16 Bevoegdheid tot waardeoverdracht aan een andere instelling (art. 87 PW) / 403
- 5.13.2.17 Bevoegdheid tot waardeoverdracht aan een pensioeninstelling uit een andere lidstaat of verzekeraar met zetel buiten Nederland op verzoek gewezen deelnemer bij wisseling werkgever of toetreding tot een beroepspensioenregeling (art. 88 PW) / 403
- 5.13.2.18 Bevoegdheid tot waardeoverdracht aan een pensioeninstelling of verzekeraar uit een andere lidstaat bij bereiken pensioendatum op grond van de pensioenovereenkomst (art. 89 PW) / 403
- 5.13.2.19 Collectieve waardeoverdracht naar pensioeninstelling uit een andere lidstaat of verzekeraar met zetel buiten Nederland (art. 90 PW) / 404
- 5.13.3 Verplichting tot medewerking aan inbreng van waarde (art. 91 PW) / 404
- 5.13.4 Bevoegdheid tot medewerking aan inbreng van waarde (art. 92 PW) / 404
- 5.13.5 Reken- en procedureregels waardeoverdracht / 405
- 5.14 Bepalingen met betrekking tot de oprichting van pensioenfondsen / 409
 - 5.14.1 Melding oprichting van een pensioenfonds / 409
 - 5.14.2 Toezending wijziging officiële stukken / 410
 - 5.14.3 Voorschriften ter zake van de statuten van een pensioenfonds / 410
- 5.15 Bepalingen met betrekking tot het bestuur van pensioenfondsen / 411
 - 5.15.1 Samenstelling van het bestuur / 411
 - 5.16 Verantwoordingsorgaan en belanghebbendenorgaan / 418
 - 5.16.1 Het verantwoordingsorgaan / 418
 - 5.16.2 Taken verantwoordingsorgaan / 419
 - 5.16.3 Het belanghebbendenorgaan / 420
 - 5.16.4 Taken belanghebbendenorgaan / 421
 - 5.16.5 Informatie omtrent advies / 422
 - 5.16.6 Informatie aan het verantwoordingsorgaan of belanghebbendenorgaan / 423
 - 5.16.7 Voorzieningen verantwoordingsorgaan of belanghebbendenorgaan / 423

5.16.8	Verbod leeftijdsgrens / 423
5.17	Bescherming leden bestuur, verantwoordingsorgaan en belanghebbendenorgaan / 423
5.17.1	Zorgplicht werkgever / 423
5.17.2	Ontslagbescherming / 424
5.18	Taakafbakening pensioenfondsen en verzekeraars / 425
5.18.1	Verbod van nevenactiviteiten / 425
5.18.2	Uitvoering vrijwillige pensioenregeling en nettopensioen door pensioenfonds / 425
5.18.3	Eisen uitkeringsovereenkomsten / 426
5.18.4	Eisen kapitaalovereenkomsten / 427
5.18.5	Eisen premieovereenkomsten / 428
5.18.6	Vrijwillige aansluiting bij een bedrijfstakpensioenfonds / 429
5.18.7	Beëindiging verbondenheid met groep / 430
5.18.8	Uitvoeren van verschillende pensioenregelingen en rangregeling / 430
5.18.9	Inkoop van pensioenopbouw / 431
5.19	Financieel toetsingskader pensioenfondsen / 431
5.19.1	Algemene opmerkingen / 431
5.19.2	Vaststelling van de technische voorzieningen / 432
5.19.3	Financiering ouderdomspensioen / 433
5.19.4	Hoogte kostendekkende premie / 433
5.19.5	Terugstorting of korting premie / 434
5.19.6	Vermelding premie in jaarrekening en bestuursverslag / 434
5.19.7	Minimaal vereist eigen vermogen / 434
5.19.8	Vereist eigen vermogen / 435
5.19.9	Dekking door waarden / 435
5.19.10	Korting pensioenaanspraken en pensioenrechten door een pensioenfonds / 435
5.19.11	Eisen ten aanzien van beleggingen van pensioenfondsen / 436
5.19.12	Aangaan leningen en garantstelling door een pensioenfonds / 438
5.19.13	Financiering van voorwaardelijke toeslagen door een pensioenfonds / 438
5.19.14	Herstelplan in verband met ontbreken vereist eigen vermogen / 439
5.19.15	Actualisatie herstelplan in verband met ontbreken minimaal vereist eigen vermogen / 440
5.19.16	Verzekerde pensioenfondsen en het kredietrisico van de verzekeraar / 441
5.19.17	Ontheffing door de toezichthouder / 442
5.19.18	Langere termijnen bij uitzonderlijke situatie / 442
5.19.19	Beheerste en integere bedrijfsvoering / 443
5.19.20	Actuariële en bedrijfstechnische nota / 443
5.19.21	Jaarrekening, bestuursverslag en staten / 445

- 5.19.22 Onafhankelijkheid van de actuaris en voorkoming van belangenverstrengeling (art. 148 PW) / 446
- 5.19.23 Verbod kapitaalcontracten (art. 148a PW) / 446
- 5.19.24 Toezichthouder verplicht tot overdracht, verzekering of onderbrenging / 447
- 5.19.25 Overdracht, verzekering of onderbrenging bij eindigen pensioenregeling / 447
- 5.20 De premiepensioeninstelling (PPI) / 448
- 5.20.1 Wat is een premiepensioeninstelling (PPI) / 448
- 5.20.2 Welke pensioenregelingen mag een PPI in Nederland uitvoeren? / 448
- 5.20.3 Wat is de toegevoegde waarde van de PPI vergeleken met verzekeraars en pensioenfondsen? / 450
- 5.20.4 Wie houdt toezicht op de PPI? / 451
- 5.20.5 Aan welke eisen moet een PPI voldoen om werkzaam te kunnen zijn? / 451
- 5.20.6 Welke rechtsvorm is voor een PPI toegestaan? / 451
- 5.20.7 Mag een PPI een nevenbedrijf uitoefenen? / 452
- 5.20.8 Verhouding tussen PPI, werkgever en deelnemer / 453
- 5.20.9 Bescherming van de pensioendeelnemer: prudentiële eisen en vermogensscheiding / 455
- 5.20.10 Beheer en de bewaring van een pensioenvermogen / 455
- 5.20.11 Het veilig stellen van vorderingen van pensioendeelnemers en pensioengerechtigden / 456
- 5.20.11.1 De rangregeling / 456
- 5.20.11.2 De pensioenbewaarder / 457
- 5.20.12 Fiscale aspecten van de PPI / 458
- 5.20.12.1 Fiscaal relevante kenmerken van de PPI / 458
- 5.20.12.2 De PPI en de fiscale winstsfeer / 458
- 5.20.12.3 Fiscale behandeling van de bijdragen van de deelnemer en werkgever in een PPI / 459
- 5.20.12.4 De PPI als toegestane pensioenverzekeraar / 460
- 5.20.12.5 De PPI en btw / 460
- 5.21 Toezicht door AFM en DNB / 461
- 5.21.1 De vormen van toezicht / 461
- 5.21.1.1 Prudentieel toezicht / 461
- 5.21.1.2 Materieel toezicht / 461
- 5.21.1.3 Gedragstoezicht / 461
- 5.21.1.4 Integriteitstoezicht / 462
- 5.21.2 De contouren van de samenwerking tussen de AFM en DNB / 462
- 5.21.3 Geen beoordeling in individuele gevallen / 463
- 5.21.4 Kwaliteitseisen aan handelen toezichthouder / 464
- 5.21.5 Handhaving / 464
- 5.21.5.1 Algemene opmerkingen / 464

5.21.5.2	Kosteloze informatieverstrekking / 464
5.21.5.3	Inlichtingenbevoegdheid toezichthouder / 465
5.21.5.4	Bewaarplicht gegevens ten behoeve van toezichthouder / 465
5.21.5.5	Informatie- en meldingsverplichting accountant en actuaris / 465
5.21.5.6	Aanwijzing / 466
5.21.5.7	Benoeming stille curator / 466
5.21.5.8	Bewindvoerder over een pensioenfonds / 468
5.21.5.9	Onbevoegdverklaring accountant of actuaris / 468
5.21.5.10	Last onder dwangsom en bestuurlijke boete / 468
5.21.5.11	Openbaarmaking door de toezichthouder / 472
5.21.6	Vergunningverlening en toezicht grensoverschrijdende activiteiten van pensioenfondsen met zetel in Nederland / 474
5.21.6.1	Zonder vergunning en kennisgeving aan toezichthouder geen grensoverschrijdende activiteit / 474
5.21.6.2	Vergunningverlening / 474
5.21.6.3	Kennisgeving voornemen grensoverschrijdende activiteit / 475
5.21.6.4	Verbod uitvoering grensoverschrijdende activiteit / 476
5.21.7	Toezicht grensoverschrijdende activiteiten pensioeninstellingen uit andere lidstaten / 476
5.21.7.1	Voorwaarden uitvoering Nederlandse pensioenregeling / 476
5.21.7.2	Informatie over toepasselijke sociale en arbeidswetgeving / 477
5.21.7.3	Niet-naleving toepasselijke regelgeving en handhaving / 477
5.22	Gerechtelijke procedures / 478
5.22.1	Burgerrechtelijke geschillen in het algemeen / 478
5.22.1.1	Behandeling door kantonrechter / 478
5.22.1.2	Internationale verhoudingen / 478
5.22.1.3	Beroep verantwoordingsorgaan of belanghebbendenorgaan bij Ondernemingskamer / 479
5.22.1.4	Enquêterecht / 479
5.22.2	Bestuursrechtelijke geschillen / 480
5.22.3	Alternatieve geschillenbeslechting / 481
5.22.3.1	Klachten bij de Ombudsman Pensioenen / 481
5.22.3.2	Klachten bij de Ombudsman en de Geschillencommissie financiële dienstverlening (KiFiD) / 482
5.23	Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000 / 482
5.23.1	Algemene opmerkingen / 482
5.23.2	De verplichtstelling / 483
5.23.3	Gevolgen van de verplichtstelling / 484
5.23.4	Naleven van statuten en reglementen / 484
5.23.5	Gebruik namen, handelsmerken of beeldmerken / 485
5.23.6	Gegevensverstrekking / 485

5.23.7	Informatie aan deelnemers / 487
5.23.8	Bijdrage (doorsneepremie) / 487
5.23.9	Wijziging van de statuten of reglementen / 488
5.23.10	Wijziging van de verplichtstelling / 490
5.23.11	Intrekking van de verplichtstelling / 490
5.23.12	Representativiteitstoets / 491
5.23.13	Vrijstelling / 492
5.23.14	Gemoedsbezwaren / 497
5.23.15	Ontheffing / 500
5.23.16	Publicatie in de Staatscourant / 500
5.23.17	Sectoraal toezicht door DNB / 501
5.23.18	Last onder dwangsom en bestuurlijke boete / 502
5.23.18.1	Last onder dwangsom / 502
5.23.18.2	Bestuurlijke boete / 502
5.23.19	Dwangbevel / 504
5.23.20	Hoofdelijke aansprakelijkheid / 505
5.23.21	Rechtsgang ter zake van deelneming in en uitkering uit een bedrijfstakpensioenfonds / 507
5.24	Overgang van een onderneming en pensioenverplichtingen / 508
5.24.1	Overgang van pensioenverplichtingen en individuele arbeidsovereenkomst / 508
5.24.2	Overgang van pensioenverplichtingen en collectieve arbeidsovereenkomsten / 509
5.24.3	Rechtsbescherming van toepassing op alle pensioenovereenkomsten / 509
5.24.4	Geen terugwerkende kracht bij overgang van pensioenverplichtingen / 509
5.24.5	Waardeoverdracht en overgang van pensioenverplichtingen / 510
5.24.6	Hoofdelijke aansprakelijkheid van vervreemder / 510
5.24.7	Verschillende praktijksituaties / 511
5.25	Wet verplichte beroepspensioenregeling / 514
5.25.1	Algemene opmerkingen / 514
5.25.2	Verplichtstelling, marktwerking en mededinging / 515
5.25.3	De beroepspensioenvereniging / 516
5.25.4	Eén pensioenuitvoerder voor de verplicht gestelde beroepspensioenregeling / 518
5.25.5	De verplichtstelling / 519
5.25.6	Inhoudelijke eisen voor verplicht gestelde beroepspensioenregelingen / 521
5.25.6.1	Algemene opmerking / 521
5.25.7	Informatie- en gegevensverstrekking / 522

1. Overheidsvoorzieningen

1.1. Inleiding

Het Nederlandse pensioensysteem wordt aangeduid als een driepijlerssysteem. De pijlers worden gevormd door overheidsvoorzieningen, vervolgens de aanvullende voorzieningen samenhangend met het verrichten van arbeid en verder ook door de aanvullende privévoorzieningen.

Zo is de basis voor elke pensioenvoorziening te vinden in de socialeverzekeringswetgeving.

De wettelijke oudedagsvoorziening is sinds 1957 geregeld in de Algemene Ouderdomswet (AOW).

De nabestaandenvoorzieningen zijn met ingang van 1 juli 1996 geregeld in de Algemene nabestaandenwet (Anw).

Voor wat betreft de voorziening bij arbeidsongeschiktheid geldt met ingang van 1 januari 2006 voor werknemers de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA) als vervanging van de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO).

1.2. De AOW

1.2.1. *Kring van verzekerden (art. 6 en 6a AOW)*

Verzekerd is degene die de pensioenleeftijd nog niet heeft bereikt en die:

- rechtmatig ingezetene is van Nederland;
- geen ingezetene is, maar aan loonbelasting is onderworpen ter zake van in Nederland of op het continentaal plat verrichte arbeid in dienstbetrekking.

De aanvangsleeftijd voor het verzekerd zijn was tot 1 januari 2013 gesteld op vijftien jaar, maar werd en wordt daarna verhoogd in lijn met het hierna weergegeven schema voor de verhoging van de pensioenleeftijd. De aanvangsleeftijd ligt steeds vijftig jaar eerder dan de pensioenleeftijd.

Met ingang van 1 januari 2000 zijn uitkeringsgerechtigden als gevolg van Nederlandse socialeverzekeringswetten die daarna naar het buitenland verhuizen, niet meer verzekerd voor de AOW.

Afwijkingen van het voorgaande zijn geregeld in het Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen 1999. In het bijzonder de Nederlandse ingezetene, die uitsluitend arbeid in het buitenland verricht in dienst van een buitenlandse onderneming is niet verzekerd.

De rechten op grond van de AOW bestaan uit een ouderdomspensioen en een eventuele toeslag daarop.

Het ouderdomspensioen komt toe aan de verzekerde die de pensioenleeftijd heeft bereikt. De toeslag wordt verleend aan de gehuwde pensioengerechtigde, van wie de echtgenoot de pensioenleeftijd nog niet heeft bereikt. Het pensioen (en de eventuele toeslag daarop) gingen tot 1 april 2012 in op de eerste dag van de maand waarin de verzekerde 65 jaar oud werd. Na die datum is de ingangsdatum gelijk aan de dag waarop de verzekerde de pensioengerechtigde leeftijd bereikt.

Voor de toepassing van de wet worden niet-gehuwden, die duurzaam een gezamenlijke huishouding voeren, als gehuwden behandeld. Met ingang van 1 januari 1996 geldt dit ook voor samenwonende broers en zusters die na die datum uitkeringsgerechtigd worden.

1.2.1.1. *Verhoging van de ingangleeftijd*

Inmiddels is wettelijk geregeld om de ingangsdatum van het ouderdomspensioen met ingang van 1 januari 2013 op een hogere leeftijd te stellen dan de sinds 1957 geldende leeftijd van 65 jaar. Na het aanvaankelijke wetsontwerp naar aanleiding van het pensioenakkoord uit 2011, en de aanpassing daarvan in het lenteakkoord in 2012, bestaat op grond van het regeerakkoord van het kabinet-Rutte-Asscher het voornemen om de AOW-leeftijd nog wat sneller te verhogen volgens het onderstaande schema. Dat betekent ten opzichte van de eerdere wetwijziging, dat vanaf 2016 de verhoging verder versneld wordt. Maar het huidige kabinet heeft, op basis van nieuwe cijfers over de levensverwachting van het CBS, de AOW-leeftijd voor 2023 nader vastgesteld. Die blijft in 2023 67 jaar en drie maanden, net als in 2022. De levensverwachting is minder snel gestegen dan in voorgaande jaren.

U bent geboren:	U krijgt AOW in:	Uw leeftijd als uw AOW start is:
na 30 september 1950 en voor 1 juli 1951	2016	65 + 6 maanden
na 30 juni 1951 en voor 1 april 1952	2017	65 + 9 maanden
na 31 maart 1952 en voor 1 januari 1953	2018	66

U bent geboren:	U krijgt AOW in:	Uw leeftijd als uw AOW start is:
na 31 december 1952 en voor 1 september 1953	2019	66 + 4 maanden
na 31 augustus 1953 en voor 1 mei 1954	2020	66 + 8 maanden
na 30 april 1954 en voor 1 januari 1955	2021	67
na 31 december 1954 en voor 1 oktober 1955	2022 en 2023	67 + 3 maanden

1.2.1.2. *Wettelijke regeling van de verdere verhoging van de ingangsleeftijd (art. 7a AOW)*

Met ingang van 1 januari 2013 is in art. 7a van de wet geregeld volgens welke formule in de toekomst de AOW-leeftijd verder wordt gekoppeld aan de ontwikkeling van de levensverwachting. De benodigde ramingen voor de levensverwachting worden door het CBS gemaakt. In de berekening wordt de toekomstige levensverwachting steeds afgezet tegen de macro gemiddelde resterende levensverwachting op 65-jarige leeftijd zoals die gold in de referentieperiode 2000-2009. Deze bedraagt volgens berekeningen van het CBS 18,26 jaar.

Steeds om de vijf jaar is er een nieuw berekeningsmoment. Aan de hand van de formule zal, en dat is voor het eerst gebeurd per 1 januari 2017, worden bepaald of de ontwikkeling van de levensverwachting een verdere verhoging betekent van de AOW-leeftijd. Is de uitkomst van deze berekening dat de AOW-leeftijd verhoogd moet worden, dan gaat deze verhoging vijf jaar later in.

1.2.2. *Hoogte van de uitkering (art. 9 AOW)*

Het netto-ouderdomspensioen voor een ongehuwde bedraagt 70% van het nettominimumloon.

Het netto-ouderdomspensioen voor een gehuwde bedraagt 50% van het nettominimumloon. Daarnaast ontvangt de gehuwde wiens partner nog geen 65 jaar oud is een toeslag van maximaal eveneens 50% van het nettominimumloon.

Het netto-ouderdomspensioen voor een ongehuwde met een kind jonger dan achttien jaar bedraagt 90% van het nettominimumloon.

Voor degene die voor 1 april 1988 al recht had op AOW is zowel het ouderdomspensioen als de toeslag steeds gelijk aan 50% van het nettominimumloon.

Uitkeringsbedragen AOW vanaf 1 januari 2018

	Bruto-uitkering per maand	Bruto-vakantie- uitkering per maand
– alleenstaand	€ 1.173,33	€ 71,42
– gehuwd/samenwonend, met volledige toeslag*	€ 1.615,76	€ 102,02
– gehuwd/samenwonend, partner ook ouder dan 65 jaar, elk	€ 807,88	€ 51,01
– gehuwd/samenwonend, zonder toeslag AOW	idem	idem

De uitkering voor een ongehuwde met kind beneden achttien jaar is niet meer afwijkend geregeld, maar loopt via de eventuele kindertegemoetkoming.

De bedragen zijn weergegeven inclusief de inkomensondersteuning AOW. Deze bedraagt bruto € 24,93 per maand.

1.2.2.1. Voorstel mogelijkheid om AOW uit te stellen

Enige tijd heeft de mogelijkheid ter discussie gestaan om de AOW-uitkering (gedeeltelijk) later te laten ingaan dan op de formele ingangsdatum. De daarover ingediende wetsontwerpen van de regering zijn echter inmiddels ingetrokken. Een later initiatiefvoorstel is in 2017 verworpen door de Tweede Kamer.

1.2.3. Inkomensafhankelijkheid van de toeslag (art. 10 en 11 AOW)

De toeslag is voor degene wiens partner nog geen 65 jaar oud is, was aanvankelijk gelijk aan 30% van het nettominimumloon.

Sinds 1 april 1988 is de toeslag afhankelijk gemaakt van het inkomen van de jongere partner. Het inkomen uit arbeid in het bedrijfs- of beroepsleven komt in mindering op de toeslag voor zover het meer bedraagt dan 15% van het minimumloon met inbegrip van de overhevelingstoeslag. Voor zover dat inkomen de vrijstelling overtreft komt slechts 2/3e van dat meerdere in mindering op de toeslag.

Deze inkomenstoets geldt niet als de jongere partner op 1 april 1988 al zestig jaar oud was.

Met ingang van 1 februari 1994 is het percentage van de toeslag gewijzigd in 50% van het nettominimumloon.

Met ingang van 1 juli 1996 wordt ook het inkomen in verband met arbeid in de inkomensstoets betrokken. Voor dit inkomen geldt geen vrijgelaten deel. Deze nieuwe regeling geldt alleen voor echtgenoten van personen die na 1 juli 1996 65 jaar worden.

De AOW-toeslag voor een partner is vanaf 2015 geheel vervallen. Hierdoor ontstond het zogenoemde AOW-gat. Maar voor toen al bestaande situaties waar wel een toeslag werd verleend, wordt deze behouden onder een aantal voorwaarden. De gerechtigde moest vóór 1 januari 2015 gehuwd, geregistreerd partner of samenwonend zijn en in Nederland wonen of in een land waarmee Nederland afspraken heeft over de controle op uitkeringen. Voorts heeft de partner geen inkomen of een inkomen onder de grens: minder dan € 1.411,13 bruto per maand bij inkomsten uit arbeid (zoals salaris of winst uit een bedrijf) en minder dan € 782,95 bruto per maand bij overige inkomsten (zoals een pensioen of uitkering). De eventuele toeslag wordt nog wel verminderd afhankelijk van het inkomen van de partner. Daarbij telt de eerste € 236,70 van het brutomaandsalaris van de partner niet mee en wordt van het salaris boven € 236,70 twee derde gedeelte van de toeslag afgetrokken.

1.2.4. *Kortingen op de uitkering (art. 13 AOW)*

Op de wettelijk vastgestelde uitkeringen wordt een korting toegepast van 2% voor elk jaar dat de pensioengerechtigde, hetzij niet verzekerd is geweest, hetzij schuldig nagelaten heeft om de verschuldigde premie te betalen.

Als gevolg van de overgangsbepalingen bij de invoering van de wet worden Nederlanders, die voor 1 januari 1957 ten minste vijftien jaar oud waren, doch nog geen 65 jaar en die de laatste zes jaar voor hun 65ste steeds in Nederland, de Nederlandse Antillen of Aruba hebben gewoond, geacht altijd verzekerd te zijn geweest. Onder bepaalde voorwaarden geldt daarvoor ook het wonen in het vroegere Nederlands-Indië, Indonesië of Suriname als wonen in Nederland. Een en ander is nader uitgewerkt in het Besluit gelijkstelling van wonen buiten het Rijk met wonen binnen het Rijk.

1.2.5. *Premies (art. 37 AOW)*

Met ingang van 1 januari 2001 worden de premies volksverzekeringen geheven over het belastbare inkomen uit werk en woning in de zin van de Wet IB 2001, en wel over maximaal de gecombineerde eerste en tweede schijf. De premie voor de AOW bedraagt 17,9% van het inkomen verminderd met de bijbehorende heffingskorting.

De gecombineerde eerste en tweede schijf bedraagt € 33.994.

De maximale premie bedraagt daardoor op jaarbasis € 6.084.

De premies worden geheven:

- bij wijze van inhouding via de werkgever op het loon van de werknemer; de werkgever draagt de ingehouden premies af aan de Belastingdienst;
- bij wijze van aanslag door de Belastingdienst, ten laste van diegenen van wie geen of te weinig premies zijn ingehouden.

De heffing van premie bij aanslag geschiedt naar de regels, die gelden voor het opleggen van een aanslag in de inkomstenbelasting.

Indien het verschil tussen verschuldigde inkomstenbelasting en het voorheffingssaldo meer bedraagt dan € 46 volgt een aanslag. Is dat verschil € 14 of meer in het voordeel van de belastingplichtige, dan volgt teruggave.

Het premie-inkomen respectievelijk het premieloon is gelijk aan het belastbare inkomen uit werk en woning van de verzekerde binnen de gecombineerde eerste en tweede schijf. De gehuwde vrouw is naast de gehuwde man zelfstandig premieplichtig. Dien-tengevolge kunnen beide echtgenoten elk eventueel de maximum-premie verschuldigd worden.

1.2.6. *Uitvoering (art. 14 e.v. AOW)*

Circa zes maanden voor de ingangsdatum van het pensioen benadert de Sociale Verzekeringsbank de gerechtigde over de komende uitkering. Het pensioen wordt toegekend door de Sociale Verzekeringsbank.

Uitbetaling geschiedt in de regel maandelijks. Uitbetaling van vakantiegeld geschiedt in de maand mei over de twaalf maanden daaraan voorafgaande.

Het recht op betaalbaar gestelde pensioentermijnen vervalt na twee jaar. De terugvorderingstermijn voor ten onrechte uitbetaalde pensioenen, bedraagt vijf jaar.

Het ouderdomspensioen is niet vatbaar voor vervreemding, verpanding en belening, voor executoriaal, conservatoir of faillissementsbeslag, behoudens voor verhaal van levensonderhoud.

Er kan geen onherroepelijke volmacht tot inontvangstneming voor worden afgegeven.

1.3. **De Anw**

1.3.1. *De Anw*

Kring van gerechtigden voor de Anw en voorwaarden voor de uitkering.

1. Weduwen en weduwnaars:
deze nabestaanden moeten voldoen aan één van de volgende vereisten:

- de verzorging van kind(eren) jonger dan achttien jaar; of
- voor 45% of meer arbeidsongeschikt zijn; en
- nog niet de ingangsdatum van de AOW hebben bereikt.

2. Nabestaanden uit een samenwoonsituatie:

deze nabestaanden moeten voldoen aan een van de onder a genoemde vereisten en voorts moeten zij voldoen aan de wettelijke regels omtrent samenwonen.

NB. Bij wijze van overgangsregeling komt een persoon wiens echtgenoot is overleden voor 1 juli 1999 altijd in aanmerking voor de uitkering, mits hij/zij is geboren voor 1 juli 1956 en mits bij overlijden van de echtgenoot op 1 juli 1996 recht bestaan zou hebben op AWW.

Over samenwonen zijn in de wet een aantal nadere regels gegeven. Van een gezamenlijke huishouding is sprake indien twee personen hun hoofdverblijf in dezelfde woning hebben en blijk geven zorg te dragen voor elkaar door middel van het leveren van een bijdrage in de kosten van de huishouding dan wel anderszins. Een gezamenlijke huishouding wordt in ieder geval aanwezig geacht, indien de belanghebbenden hun hoofdverblijf hebben in dezelfde woning en:

- a. zij eerder met elkaar gehuwd of ongehuwd samenlevend zijn geweest;
- b. uit hun relatie een kind is geboren of erkenning heeft plaatsgevonden van een kind van de een door de ander;
- c. zij zich wederzijds verplicht hebben tot een bijdrage aan de huishouding krachtens een geldend samenlevingscontract; of
- d. zij op grond van een registratie worden aangemerkt als een gezamenlijke huishouding die naar aard en strekking overeenkomt met een gezamenlijke huishouding als hiervoor bedoeld.

NB. De in de wet genoemde vorm van registratie is geregeld in het Besluit aanwijzing registraties gezamenlijke huishouding 1998.

In dit besluit zijn de volgende vormen van registratie genoemd:

- a. duurzame gezamenlijke huishouding op grond van:
 - 1. de Wet langdurige zorg;
 - 2. de Wet inkomstenbelasting 2001;
 - 3. de Wet op de loonbelasting 1964;
 - 4. de Wet op de studiefinanciering;
 - 4a. de Wet studiefinanciering 2000;
 - 5. de Wet uitkeringen burger-oorlogsslachtoffers 1940-1945;

- 6. de Wet uitkeringen vervolgingsslachtoffers 1940-1945.
 - b. gezamenlijke huishouding op grond van:
 - 1. Wet op de Participatiewet;
 - 2. de ANW;
 - 3. de AOW;
 - 4. de IOAW;
 - 5. de IOAZ;
 - 6. de TW;
 - 7. de Wajong;
 - 8. de WAO;
 - 9. de WAZ;
 - 10. de Wet WIA;
 - 11. de Wmo 2015;
 - 12. de ZW;
 - 13. de IOW.
 - c. duurzame gemeenschappelijke huishouding op grond van de onderafdeling 3 van afdeling 5 van titel 4 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek;
 - d. gemeenschappelijke huishouding op grond van:
 - 1. de Successiewet 1956;
 - 2. een verblijfsrecht ingevolge de Vreemdelingenwet 2000 voor verblijf bij partner;
 - e. duurzame relatie op grond van de Rijkswet op het Nederlanderschap.
4. Wezen:
- kinderen, die beide ouders hebben verloren, hebben recht op een Anw-uitkering tot hun 16e jaar.
- Met deze situatie worden gelijkgesteld:
- a. een kind van 16 of 17 jaar ten aanzien van wie is voldaan aan de verplichtingen, bedoeld in de artikelen 2, eerste lid, en 4a, eerste lid, van de Leerplichtwet 1969, dan wel een van de vrijstellingen van die verplichtingen op grond van die wet van toepassing is;
 - b. een kind van 16 of 17 jaar dat na het behalen van een startkwalificatie als bedoeld in artikel 1, onderdeel f, van de Leerplichtwet 1969 op lichamelijke of psychische gronden niet geschikt is om tot een school onderscheidenlijk een instelling te worden toegelaten dan wel een vervolgstudie volgt;
 - c. een kind van 18 jaar of ouder, doch jonger dan 21 jaar, dat als leerling of deelnemer staat ingeschreven bij een school of instelling als bedoeld in artikel 4a van de Leerplichtwet 1969 en deze geregeld bezoekt of een vervolgstudie volgt;
 - d. een ongehuwd kind van 16 jaar of ouder, doch jonger dan 21 jaar, dat een startkwalificatie als bedoeld in artikel 1, onderdeel f, van de Leerplichtwet 1969 heeft behaald dan wel op wie een

van de vrijstellingen als bedoeld in onderdeel a van toepassing zijn geweest of zouden zijn geweest en wiens voor werkzaamheden beschikbare tijd grotendeels in beslag wordt genomen door het verzorgen van zijn huishouden, waartoe overigens ten minste een kind dat recht heeft op wezenuitkering, behoort. In deze situatie wordt mede als ongehuwd aangemerkt het kind dat een gezamenlijke huishouding voert met een hulpbehoevende indien de overledene voor diens overlijden een huishouden met de hulpbehoevende is gaan voeren met het doel de hulpbehoevende te gaan verzorgen of indien het kind na het overlijden van de verzekerde een huishouding is gaan voeren met een hulpbehoevende met het doel de hulpbehoevende te gaan verzorgen.

Het recht op uitkering eindigt normaliter met ingang van de eerste dag van de maand volgend op die waarin een van de hiervoor genoemde omstandigheden zich voordoet, maar in ieder geval op de toepasselijke ingangsdatum van de AOW.

De hoogte van de uitkering

Onder de Anw krijgen de rechthebbende nabestaanden een uitkering ter grootte van 70% van het minimumloon.

De wezenuitkering voor een volle wees is qua omvang afhankelijk van de leeftijd van de wees:

- wezen tot tien jaar ontvangen 32% van de nabestaandenuitkering;
- wezen van tien tot zestien jaar ontvangen 48% van de nabestaandenuitkering;
- wezen van zestien tot 21 jaar ontvangen 64% van de nabestaandenuitkering.

Toepassing van de inkomenstoets

In de Anw is een zogenoemde inkomenstoets ingevoerd.

Op de Anw-uitkering komt gedeeltelijk in mindering:

- eigen inkomen uit arbeid uit dienstbetrekking van de nabestaande;
- eigen inkomen uit bedrijf of beroep (ondernemerswinst) van de nabestaande.

Voor deze inkomenstoets geldt een vrijgesteld bedrag:

- 50% van het minimumloon; plus
- 1/3e deel van hetgeen boven dit bedrag wordt verdiend wordt niet in mindering gebracht op de Anw-uitkering.

Eigen inkomen in verband met arbeid uit dienstbetrekking van de nabestaande (hieronder valt onder meer: WW, WAO, AAW, VUT, Vroegpensioen en studiefinanciering) wordt geheel in mindering gebracht op de Anw-uitkering. Maar de nabestaandenuitkering voor nabestaanden die al vóór 1 juli 1996 AWW hadden is nog wel bruto € 490,32. Ook als de gerechtigde hoge andere inkomsten heeft, dan is dit het bedrag dat hij/zij in ieder geval ontvangt. Het bruto-bedrag is inclusief de tegemoetkoming Anw van € 16,92. De vakantie-uitkering is bruto € 37,87 per maand.

NB. Nabestaandenpensioen uit de dienstbetrekking van de overleden partner blijft volledig buiten beschouwing en wordt dus niet gekort op de Anw-uitkering.

Het brutopensioen bedraagt vanaf 1 januari 2018:

	Maand uitkering	Maand vakantiegeld
voor de nabestaande	€ 1.195,30	€ 85,47
voor een wees jonger dan 10 jaar	€ 394,00	€ 27,35
voor een wees van 10 tot 16 jaar	€ 582,54	€ 41,03
voor een wees van 16 tot 27 jaar	€ 771,08	€ 54,70

Voor de nabestaande met een verzorgingsrelatie d.w.z., iemand die samenwoont omdat hij/zij iemand verzorgt die intensieve zorg nodig heeft of die samenwoont omdat hij/zij zelf intensieve zorg nodig heeft, bedraagt de brutomaanduitkering € 772,76. De vakantie-uitkering is bruto € 61,06 per maand.

Alle maandbedragen zijn weergegeven inclusief de tegemoetkoming Anw. Deze bedraagt bruto € 16,92 per maand.

Overgangsrecht

Nabestaanden die op het moment van inwerkingtreding van de Anw recht op een AWW-uitkering hebben, blijven recht behouden op de Anw-uitkering zolang zij recht zouden hebben gehad op de AWW-uitkering.

Invoering kostendelersnorm

Sinds 1 juli 2015 is voor de nabestaandenuitkering Anw de kostendelersnorm ingevoerd. Als er nog andere mensen van 21 jaar of ouder bij de gerechtigde in huis wonen, dan kunnen zij meebetalen